

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

METODICKÁ PŘÍRUČKA
pro zpracování
závěrečných prací v bakalářském
studijním programu
UČITELSTVÍ PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

doc. PaedDr. Jana Majerčíková, PhD.
PhDr. Hana Navrátilová, Ph.D.
doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.

Zlín 2020

OBSAH

OBSAH	2
ÚVOD	3
1 PŘÍPRAVA, ANEB DŘÍV NEŽ ZAČNETE PSÁT	5
1.1 VÝBĚR TÉMATU A DOHODA O SPOLUPRÁCI S VEDOUCÍM PRÁCE	5
1.2 PODKLAD PRO ZADÁNÍ A OFICIÁLNÍ ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	7
1.3 ZAČÍNÁTE PSÁT	12
2 TVORBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	16
2.1 SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	16
2.2 CHARAKTER BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	17
2.3 ETIKA CITOVÁNÍ.....	21
2.4 POSLEDNÍ TAHY ŠTĚTCEM ANEB ÚPRAVY NA ZÁVĚR.....	23
3 OBHAJOBA PRÁCE A JAK SE NA NI PŘIPRAVIT.....	26
3.1 NA CO SE SOUSTŘEDIT PŘED OBHAJOBOU	26
3.2 DEN “D“	28
ZÁVĚR	30
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	31
SEZNAM PŘÍLOH	32

ÚVOD

Milí studenti,

tato metodická příručka je určená vám, tedy studentkám a studentům bakalářského studijního oboru Učitelství pro mateřské školy (dále UMŠ).

Materiál vám má pomoci orientovat se v procesech a informacích spojených s psaním, odevzdáním a obhajobou závěrečné práce na Ústavu školní pedagogiky FHS UTB ve Zlíně.

Příručka nepřichází s ambicí nahradit anebo opakovat informace, které jsou dostupné v literatuře. Také nemá suplovat práci vedoucího závěrečné práce či poskytovat poznatky, které jste měli během studia získat. Má vás orientovat ve všech činnostech, které budete potřebovat během procesu tvorby bakalářské práce. Chceme, aby příručka měla charakter otevřeného a živého dokumentu. Znamená, že přivítáme, když svými návrhy přispějete k jejímu doplnění a zlepšení. Návrhy můžete posílat na adresu garantky studijního programu <majercikova@utb.cz >.

Příručka má rovněž funkci studijní opory k předmetům *Seminář k bakalářské práci* a případně k předmětu *Tvorba výzkumného projektu*. Je všem studentům dostupná v elektronické podobě a je možné ji využít v průběhu celého studia, případně i při tvorbě seminárních prací.

Na tomto místě bychom my autorky rády poděkovaly všem, kteří přispěli k vytvoření metodické příručky. Naším kolegům z Ústavu školní pedagogiky FHS UTB ve Zlíně, především za cenné konzultace i postřehy z vlastní práce se studenty. Při finálních úpravách metodické příručky sehrály významnou roli i studentky 3. ročníku UMŠ. Jejich pohled byl velmi důležitý, byl totiž založený na postřezích studentů, jichž se tvorba bakalářské práce bytostně dotýká. Děkujeme proto za jejich čas a ochotu pomoci. Poděkování směřujeme rovněž studentům a jejich vedoucím, kterých podklady pro zadání svých bakalářských prací jsme využili a uvádíme je v Příloze 1.

Milí studenti, stojíte právě před novou situací spojenou s vaším vysokoškolským studiem. Čeká vás tvorba a obhajoba uceleného textu, který reprezentuje řešení

zvoleného problému, a který bude nejspíše vaším prvním obsáhlejším dílem. Bude na něm vaše jméno a poprvé se objeví na veřejném webovém místě, kde si ho bude moci přečíst mnoho dalších studentů, také odborníků a ostatních návštěvníků webu či studovny.

Několik rad a usměrnění, které jsme se pro vás pokusili shrnout do tohoto materiálu, vám mají pomoci k tomu, abyste na svou práci byli hrdí vy a vaší pedagogové.

1 PŘÍPRAVA, ANEB DŘÍV NEŽ ZAČNETE PSÁT

V této kapitole zjistíte, co vás čeká předtím, než začnete svou bakalářskou práci tvořit. Po důležitém rozhodnutí o tématu, jsou to další formální náležitosti, kterým je nutné věnovat pozornost (podklad k zadání, zadání, šablona apod.)

1.1 Výběr tématu a dohoda o spolupráci s vedoucím práce

První významnou informací, s níž jste konfrontováni v souvislosti s tvorbou bakalářské práce, je její téma. Jde o důležitý moment vašeho uvažování, se kterým se setkáváte přibližně v polovině studia. V jeho rámci byste měli zúročit vše, co víte, ale především si vybrat téma, které vás v nějakém kontextu zaujalo, a jehož zpracování si umíte představit. Motivováni byste mohli být i snahou přispět k rozpracování daného tématu.

Témata bakalářských prací vypisuje pracoviště fakulty, na kterém studujete. Ústav školní pedagogiky (dále ÚŠP) vám tedy předloží témata, z nichž můžete vybírat. Témata vypisují akademičtí pracovníci ÚŠP a doktorandi, kteří mají na ÚŠP své školitele. Je však také možné, že projevíte individuální zájem o specifickou problematiku. Potom máte příležitost oslovit některého z pracovníků ÚŠP a dohodnout se s ním, zda by vám takové nebo podobné téma vypsal. Je dobré nad vlastním návrhem uvažovat na přelomu 1. a 2. ročníku a s potenciálním vedoucím

MUSÍTE UDĚLAT!

- ✓ zvolit téma bakalářské práce
- ✓ dohodnout se s vedoucím bakalářské práce
- ✓ udělat si vstupní rešerši literatury k tématu bakalářské práce
- ✓ začít studovat informační zdroje a připravit si plán tvorby bakalářské práce
- ✓ připravit podklad pro zadání bakalářské práce ve spolupráci s vedoucím práce
- ✓ následně si převzít zadání bakalářské práce a Prohlášení autora bakalářské práce
- ✓ stáhnout si šablonu
- ✓ založit si v PC složku - bakalářka

práce komunikovat, diskutovat a hledat společnou platformu pro spolupráci. Pravidlem ale je, že ÚŠP musí vždy předložit dostatečné množství témat, vzhledem k počtu studentů v daném ročníku, a to pro obě formy studia.

V přiměřeném časovém předstihu, zpravidla v únoru daného akademického roku, kdy začínáte studovat v letním semestru 2. ročníku, jsou navrhovaná témata závěrečných prací zveřejněna na příslušných místech – minimálně na webových stránkách ÚŠP a na nástěnce ÚŠP (tedy v tištěné podobě). Před zveřejněním jsou témata schválena garantkou studijního programu a ředitelkou ÚŠP. U každého z nich je uvedeno také jméno vedoucího bakalářské práce, kterým je nejčastěji interní pracovník ÚŠP. Můžete si zvolit a oslovit i externího školitele, tedy odborníka, který nepracuje na ÚŠP, o jeho schválení však předtím musí rozhodnout ředitelka ÚŠP po dohodě s garantkou studijního programu. V případě takového postupu je proto potřebné počítat s jistou časovou rezervou a externího školitele nechat na ÚŠP schválit v časovém předstihu.

Na tomto místě je důležité zdůraznit, že dohoda s vedoucím práce a přidělení tématu konkrétnímu studentovi je jistý proces, v rámci něhož musí nastat konsenzus a sdílení představ o možnostech uplatnění a zpracování tématu (mezi studentem a vedoucím). Znamená to, že v rámci přidělování témat vedoucím nemusí platit, že, kdo jej dřív osloví, ten má větší šanci téma získat, nejde o „běžecký závod“ s jedním vítězem. Atraktivita tématu je věcí preferencí studenta ve vztahu k problematice, někdy i k vedoucímu práce, v každém případě platí, že pro každého studenta je téma na ÚŠP připraveno.

Po volbě tématu musí student oslovit vedoucího práce a prodiskutovat samotné téma a možnosti obou stran pro jeho řešení. Až následně dá vedoucí práce závěrečný rezultát o tom, komu téma přidělí. Stává se totiž, že na jedno téma může být i několik zájemců. Po konzultaci s vedoucím někteří studenti i z vlastní iniciativy od tématu odstoupí. Po důkladném přečtení anotace tématu, přemýšlení o zadání, problému, který je v tématu nastolen, totiž zjistí, že nemohou, nechtějí nebo nejsou z jiných důvodů schopni téma zpracovat. Není neobvyklé, že student uvažuje nad několika tématy, setká se s několika vedoucími a až následně téma vybírá.

1.2 Podklad pro zadání a oficiální Zadání bakalářské práce

Jakmile jste se rozhodli pro některé téma, kontaktovali jste vedoucího práce a dohodli jste se na spolupráci, následuje potvrzení vaší spolupráce prostřednictvím tvorby podkladu pro zadání bakalářské práce, v terminologii IS/STAG podklad VŠKP.

Podklad

V termínu do konce dubna v daném akademickém roce (v letním semestru 2. ročníku) je vaší povinností založit a vypracovat Podklad pro zadání závěrečné práce. Uděláte to v systému, po přihlášení do IS/STAG a ve svém studijním profilu. Kliknete na portlet "Témata VŠKP" a ikonku "Nové téma", popř. na portlet "Kvalifikační práce", následně na odkaz "Vyplnit podklady pro zadání bak. / dipl. práce". Viz následující obrázek.

The screenshot shows the IS/STAG portal of the University of Tomáš Bati in Zlín. The top navigation bar includes links like 'Vítejte', 'Moje výuka', 'Moje studium', 'Prohlížení', 'IS/STAG', 'Kvalita výuky', 'Uchazeč', 'Absolvent', and 'Admin'. The left sidebar lists various student services, with 'Témata VŠKP' highlighted by a red arrow labeled '2.'. The main content area shows the 'Moje studium' portlet, which includes user information, a list of qualification topics, and a search bar. A red arrow labeled '3.' points to the 'Nové téma' button in the 'Témata kvalifikačních prací (S056)' section. Another red arrow labeled '1.' points to the 'Moje studium' tab in the top navigation bar.

Vyplnit musíte podrobnosti týkající se podkladu, důležité je vyjádřit se ve všech povinných položkách. Viz následující obrázek.

Průběh studia Vizualizace studia Zbývajících povinností Zápis na termíny Moje údaje Semestrální práce Soubory studenta Předzápis Grafický předzápis Kroužkový předzápis Burza zápisů Témata VŠKP Kvalifikační práce Kontrola plagiátorství ECTS výjezdy ECTS příjezdy Hodnocení kvality Automatické zprávy Upomínky Nahlížení do spisu Registr dlužníků Změna hesla	Informace o uživateli a jeho rolích v IS/STAG	
	Role / uživatel Student: I	Poplatky za studium už zbývá jen 326 dní studia Max. doba studia je do: 24.7.2022 (ještě zbývá 1056 dní)
	Témata kvalifikačních prací (S056)	
	Téma práce	
	Tisk podkladu pro zadání bakalářské práce. Formát: PDF	
	Zařazení kvalifikační práce	
	Typ tématu*	Zadané studentem
	Pracoviště*	UPV - Ústav pedagogických věd
	Ak. rok zadání*	2019/2020
Ak. rok obhajoby*	2019/2020	
Typ práce*	bakalářská (Bc.)	
Vedoucí práce*	Prof. Mgr. Miroslav ... Upravit	
Základní údaje		
Název tématu*	Název tématu	
Název tématu anglicky		
Formátování		
B I		
Zásady pro vypracování		

Při zpracování podkladu pro zadání v rámci portletu Témata VŠKP dávejte pozor na to, abyste doporučený postup (v podkladu část Zásady pro vypracování) přizpůsobili charakteru vaší práce, tedy tomu, zda jde o kvalitativně, či kvantitativně orientovaný výzkumný typ bakalářské práce, anebo aplikační typ bakalářské práce. V tomto bodě počítejte s usměrněním vedoucího bakalářské práce. Věnujte velkou pozornost vypracování Zásad v podkladu. Je efektivní, abyste postup tvorby bakalářské práce, který je v nich zachycen, dobře a hlavně reálně promysleli. Zodpovědný přístup je užitečný s ohledem na další tvorbu bakalářské práce. Jinak vyjádřeno, když si dobře a smysluplně připravíte Zásady, více proniknete do tématu, lépe mu porozumíte a v neposlední řadě můžete podle nich efektivně plánovat tvorbu bakalářské práce v následujících měsících. Podobně je i to i s literaturou uváděnou v podkladu. Příklady založených podkladů pro zadání pro výzkumný typ bakalářské práce i aplikační typ bakalářské práce naleznete v Příloze 1. Upozorňujeme na to, že v těchto příkladech jde o podklady pro zadání, které odrážejí postup pro dané konkrétní téma. Není proto možné kopírovat jejich obsah. Mohou vás však orientovat, pomoci vám při formulaci vašeho dokumentu (podkladu) a v podkladech používané terminologie a navrhovaného postupu.

Dále připomínáme:

- seznam literatury musíte v podkladu pro zadání uvést v abecedním pořadí;
- informační zdroje by měly být aktuální, optimálně vydané po roce 2005, tedy ne starší než z roku 2005;
- je také potřebné, aby seznam literatury obsahoval minimálně jeden zahraniční informační zdroj.

Poznámka:

Někteří studenti IS/STAG špatně vyplní pracoviště, vyberou místo ÚŠP např. FHS. Vyučujícím se v záložce "Moje výuka" předvyplňuje vždy ústav, na kterém jsou vedeni, tedy ve vašem případě Ústav školní pedagogiky. V případě, že vedoucí práce neuvidí nějaký podklad studenta, je to s největší pravděpodobností právě tím, že tuto položku student špatně vyplnil. Stačí tedy ve filtru pracoviště vybrat %, čím se vyberou všechna pracoviště na FHS a zobrazí se tam všichni studenti vedení u daného vedoucího. Viz následující obrázek.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně | Portál IS/STAG

Přihlášený Ad

Vítejte | **Moje výuka** | Moje studium | Prohlížení | IS/STAG | Kvalita výuky | Uchazeč | Absolvent | Administrace | Webové

Změna hesla

Rozvrh a předměty

Vypisování termínů

Zadávání známek

Hromadný e-mail

Semestrální práce

E-learningové kurzy

Přehled školitele

Program předmětu

Požadavky na rozvrh

Garant oboru

Témata VŠKP

Hodnocení VŠKP

Praxe

Kvalita výuky

Vyhodnocení k anketě

Informace o uživateli a jeho rolích v IS/STAG

PhDr. Bc. Barbora Plisková, Role / uživatel Vyučující: PLISKOVA

Témata kvalifikačních prací (S056)

Počet témat, které vedete v aktuálním akademickém roce: 8

Vyhledávání Nové téma Témata studentů

Typ práce % Typ tématu % Fakulta FHS Pracoviště % Vedoucí práce Plisková Barbora

Ak. rok zadání % Ak. rok obhajoby % ☐ Ke schválení ☐ K přidělení ☐ Bez studentů Hledat

Seznam témat Hromadné schvalování témat Hromadné kopírování témat Hromadné přidávání omezení

Zadejte parametry vyhledávání a stiskněte tlačítko Hledat.

Založíte a vyplníte si tedy podklad pro zadání (VŠKP), můžete se k němu průběžně vracet, text editovat, doplňovat i na základě diskusí s vedoucím práce, který téma vypsál.

Další postup je následovný. Když je student přesvědčen, že má podklad v pořádku a jeho obsah má finální podobu, označí jej jako dopracovaný a tím jej „odevzdává“ přes systém, tedy v IS/STAG dále. Předává jej svému vedoucímu na další posouzení a schválení. Student v této fázi (podklad je dopracovaný) již nemůže podklad editovat.

Viz následující obrázek.

Vítejte Moje výuka **Moje studium** Prohlížení IS/STAG Kvalita výuky Uchazeč Absolvent
Změna hesla

Průběh studia
Vizualizace studia
Zbývajících povinností
Zápis na termíny
Moje údaje
Semestrální práce
Soubory studenta
Předzápis
Grafický předzápis
Kroužkový předzápis
Burza zápisů
Témata VŠKP
Kvalifikační práce
Kontrola plagiátorství
ECTS výjezdy
ECTS příjezdy
Hodnocení kvality
Automatické zprávy

Informace o uživateli a jeho rolích v IS/STAG
Role / uživatel Student: Poplatky za studium už zbývá jen 326 dní studia
Max. doba studia je do: 24.7.2022 (ještě zbývá 1056 dní)

Témata kvalifikačních prací (S056)
✓ Téma bylo úspěšně registrováno
✓ Nové téma bylo vytvořeno

Kontrola, že všechno proběhlo v pořádku.

Vyhledávání Zvolené téma

Téma práce Studenti

Tisk podkladu pro zadání bakalářské práce. Formát: PDF

Téma zatím nebylo schváleno. Schvalování bude nyní provádět uživatel s rolí Vyučující.

✓ Toto téma Vám bylo přiděleno.

Předchozí Další

Zařazení kvalifikační práce

Typ tématu*	Zadané studentem
Pracoviště*	UPV - Ústav pedagogických věd
Ak. rok zadání*	2019/2020
Ak. rok obhajoby*	2019/2020
Typ práce*	bakalářská (Bc.)
Vedoucí práce*	

Jakmile student založí podklad pro zadání, zobrazí se dané téma v IS/STAG u vedoucího, v jeho seznamu témat. Vedoucí práce si téma (podklad) po dopracování studentem rozklikne, zkontroluje, zda odpovídá tomu, na čem se se studentem dohodnul a podklad schválí, anebo vám jej vrátí k dopracování. A to včetně využití možnosti vložení poznámky k potenciálním úpravám apod. v IS/STAG, v rámci které může vedoucí písemně reagovat.

Vedoucí tedy musí studentův podklad pro zadání schválit. Je ale nevyhnutelné, aby byl podklad v pořádku a bez chyb, či už formálních nebo věcných. Zpětná vazba

vedoucího na podklad se realizuje jednak přes formulaci *Učitelem schválen studentův podklad VŠKP* (a tím jeho kontrola v dané etapě končí). Vedoucí může podklad i zamítnout (a to přes formulaci *Učitelem zamítnut studentův podklad VŠKP*), protože tam nachází chyby a nesrovnalosti, tím ho v systému vrací studentovi k dalšímu dopracování. U studenta se znovu otevře možnost podklad editovat, tedy upravovat. Upozorňujeme na důslednou kontrolu nejenom obsahu, ale i gramatických a stylizačních chyb v tomto důležitém dokumentu.

Neschválením, respektive zamítnutím podkladu vedoucím práce se otevírá další kolo jeho úprav. Upravuje jej opět student, tedy vy, znovu dopracujete a tím posouváte svému vedoucímu práce na další schvalování. V případě, že vedoucí shledá podklad v pořádku, v IS/STAG ho schválí a tím ho předkládá na další posouzení a schvalování garantovi studijního programu. Pro studenta je editace podkladu znovu uzavřena.

Garant postupuje podobně jako vedoucí. Pozorně si prostuduje podklad, posoudí ho. Zkontroluje schválené téma, soulad s profilem absolventa podle akreditačního spisu a ostatní náležitosti podkladu a může jej schválit, anebo neschválit. Při neschválení ho opět vrací studentovi na úpravy (otevírá editaci) a postup schvalování se znovu opakuje. V případě, že garant usoudí, že je podklad v pořádku, v IS/STAG jej schválí.

Podklad pro zadání následně prochází ještě kontrolou a schvalováním vedením ÚŠP a vedením FHS. Ředitelce ÚŠP je na sekretariátu předložen garantkou schválený podklad, ze kterého je vygenerováno zadání ke kontrole, protože na oficiálním Zadání bakalářské práce, které se vkládá do její tištěné verze, figuruje podpis ředitele ústavu a děkana fakulty. Do elektronické verze práce vkládáte naskenované oficiální Zadání práce se všemi formálními náležitostmi, ale bez podpisů osob určených vnitřních normou FHS, tedy děkana FHS a ředitele příslušného ústavu. Všechny tyto procesy máte podrobně popsány v **Směrnici rektora č. 33/2019 - Pravidla pro zadávání a zpracování bakalářských, diplomových a rigorózních prací, jejich uložení, zpřístupnění a kontrola původnosti** a v jejich příslušných přílohách. Vše najdete na webu UTB.

Počítejte s tím, že se může stát, že v případě potřeby budete muset podklad ještě upravit, upřesnit anebo doplnit. Podle toho, jak si nastavíte i optimální postup při

řešení bakalářské práce, může dojít k malé úpravě už schváleného tématu. Přirozeně tato úprava může mít jenom okrajový charakter. Po potenciálních úpravách a schválení pak bude v systému vygenerováno oficiální *Zadání bakalářské práce*.

Zadání

Jakmile bude tedy váš podklad pro zadání schválený i vedením fakulty, budete mít k dispozici oficiální Zadání bakalářské práce. Toto zadání si musíte osobně převzít na sekretariátu ÚŠP. Mezní termín jeho převzetí je vždy zveřejněn v harmonogramu daného akademického roku (viz web FHS), k převzetí budete vyzváni, očekává se zodpovědný přístup při jeho přebírání. Zároveň se zadáním podepíšete a převežete na sekretariátu ÚŠP také Prohlášení autora bakalářské práce.

Jak je uvedeno v Příloze 1 zmiňované Směrnice rektora č. 33/2019, oba tyto dokumenty potom naskenujete do elektronické verze bakalářské práce, kterou budete nahrávat do systému IS/STAG. Pro elektronickou verzi platí, že oba dokumenty nejsou podepisovány.

Listinné verze zadání i prohlášení, naopak s příslušnými podpisy, přiložíte a necháte svázat zároveň se zbytkem tištěné verze bakalářské práce. V tištěné verzi tedy podpisy být musí, podepisujete i své Prohlášení.

1.3 Začínáte psát

Je zřejmé, že kvalita, celkový obraz o bakalářské práci, kterou odevzdáte, bude odrazem vašich vědomostí, schopností a zkušeností. Psaní práce je potřeba dobře naplánovat. Ze zkušenosti mnoha autorů vyplývá, že oproti původním představám o časovém rozvrhu jednotlivých činností je nutné jej v reálu navýšit. Každý z nás, kdo něco dělá poprvé, nemusí totiž správně odhadnout své možnosti. Navíc, během tvorby bakalářské práce se mohou vyskytnout i nepředvídatelné překážky, jako problémy s respondenty, participanty výzkumu, komunikace se školou, ve které probíhá ověření nějakého projektu, či sady her, případné omezení v souvislosti s technickým zabezpečením, počítačem a podobně.

Rozsah

Dalším činitelem v plánování tvorby práce je její rozsah. Rozsah bakalářské práce je stanovený na 30 až 50 normostran. Vhodnější je však vyjadřovat rozsah práce počtem zobrazených znaků textu, kdy platí, že jedna normostrana obsahuje 1800 znaků. (V programu Word zjistíte tuto informaci po otevření záložky Revize v horním menu na liště. V položce Počet slov se po rozkliknutí zobrazí i počet znaků.) Do rozsahu práce se nepočítají znaky v úvodních textech (zadání, prohlášení, abstrakt a poděkování), ani na konci práce (seznam použitých symbolů a zkratk, obrázků a tabulek, přílohy). Rozsah práce tedy tvoří úvod, hlavní část, závěr a seznam bibliografických údajů (seznam použité literatury).

Může se stát, že doporučený počet normostran překročíte. Tento přesah by však neměl být větší než 10 normostran (nebo 20%). Když se situace jeví tak, že by vaše práce měla nepřiměřeně velký počet stran, zvažte, co z textu, který jste už vytvořili, by bylo možné přesunout do příloh. Přílohy, jak již bylo uvedeno, se do rozsahu práce nepočítají.

Při zvažování poměru rozsahu teoretické a praktické části vám doporučujeme, aby teoretická část tvořila přibližně jednu třetinu, maximálně polovinu rozsahu celé bakalářské práce. Přesnější poměr teoretické a praktické části práce se však odvine od zpracování samotného tématu a řešení záměru zamýšleného v práci.

Šablona

Stejně jako jste pro seminární práce během studia používali předepsanou šablonu, tak existuje i pro formální podobu závěrečné práce šablona, kterou najdete na webových stránkách naší univerzity, konkrétně ve zmiňované Směrnici rektora č. 33/2019 - *Pravidla pro zadávání a zpracování bakalářských, diplomových a rigorózních prací, jejich uložení, zpřístupnění a kontrola původnosti*.

V směrnici a v jejích třech příslušných přílohách najdete mnoho užitečných informací týkajících se tvorby bakalářské a práce a její administrativy na UTB.

Informační zdroje

Vypracováním závěrečné práce ve studijním programu Učitelství pro mateřské školy máte prokázat vědomosti, teoretický přehled a dovednost řešení problému spojeného s problematikou, kterou studujete, a kterou jste si zvolili pro svou bakalářskou práci. Pro její dobré zpracování je důležité i to, jak se vám bude dařit vyhledávat, shromažďovat a sumarizovat všechny informační zdroje – tedy knihy, různé publikace, výzkumné zprávy, články v časopisech a příspěvky ve sbornících.

V současnosti máte velkou výhodu v tom, že mnohé z nich jsou už dostupné v elektronické podobě. Východiskem pátrání po potřebných informačních zdrojích je i rešerše, kterou vám na požádání vypracuje za poplatek knihovna.

Rešerše poskytuje seznam informačních zdrojů, který vzniká na základě rešeršní objednávky. Při jejím kompletování budete spolupracovat s pracovníkem knihovny, který je odborníkem v oblasti informačních systémů, nikoliv však ve sledované problematice. Ten připraví rešerši pomocí výběru klíčových slov, tzv. deskriptorů, které musíte navrhnout vy sami. Máte tak možnost získat a prostudovat široký seznam informačních zdrojů. Více se můžete dozvědět na webových stránkách knihovny UTB:

<<https://knihovna.utb.cz/sluzby/dalsi-sluzby/resersni-sluzba/>>

V knihovně také můžete využít meziknihovní výpůjční službu a přístup do různých databází, které obsahují množství článků i z pedagogických věd. Orientovat se v těchto procesech můžete i prostřednictvím informací uvedených na webových stránkách knihovny UTB, přesněji například:

<<https://vufind.katalog.k.utb.cz/Content/list-of-databases?lang=cze>>

UTB má prostřednictvím knihovny rovněž možnosti pro využití údajů i z mezinárodních renomovaných vědeckých databází, např. Thomson Reuters, ERIH, SCOPUS atd.

Z volně dostupných databází lze hledat například v Pedagogické knihovně J. A. Komenského, dostupné na: <<http://npmk.cz/knihovna>, dále v pedagogické databázi ERIC dostupné na: <http://eric.ed.gov/>> apod.

Pro zpracování tématu jsou mimořádně podnětné také studie zveřejněné na webových stránkách pedagogických časopisů s volně dostupnými archívy, do blízké nebo i hodně dávné minulosti. Jsou to známá periodika: *Pedagogika*, *Orbis Scholae*, *Studia paedagogica*, *Pedagogická orientace*, *e-Pedagogium*, nebo *Sociální pedagogika*, *Live Long Learning*, *Pedagogika.sk*, *Komenský*, nebo pak časopisy spřízněných vědních disciplín, například časopis *Sociologie*, *Sociologický časopis* či *Československá psychologie*, *e-Psychologie*, *Psychológia a patopsychológia dieťaťa* atd.

K dispozici jsou samozřejmě i další česká, slovenská i zahraniční periodika. S tím, co studovat, kde to hledat, popřípadě jak s těmito zdroji pracovat, vám poradí váš vedoucí bakalářské práce.

Na závěr této části připomínáme, že aktuální poznání k jakémukoliv tématu najdete především v časopiseckých studiích, tedy právě v odborných časopisech. Aby vaše práce naplnila stanovené požadavky, musíte i po nich sáhnout.

2 TVORBA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

V této kapitole zjistíte, co můžete očekávat od konzultací s vedoucím bakalářské práce. Vytvoříte si rovněž svou představu, jak bude strukturována vaše bakalářská práce. Připomenete si, s jakými úpravami počítat při finalizaci práce.

2.1 Spolupráce s vedoucím bakalářské práce

Každá bakalářská práce vzniká v jisté nevyhnutelné kooperaci. Profesionální vedení a usměrňování při tvorbě práce vám poskytuje vedoucí práce. Důležité je, abyste si společně naplánovali formu, případně harmonogram konzultací. Můžete přijít s vlastním časovým plánem jednotlivých setkání s vedoucím, na jejichž obsahu se společně dohodnete. Nastavený harmonogram vám může nabídnout i vedoucí práce (jeho znění je v Příloze 3), je pak na vás, jak se na jeho naplňování dohodnete. V jeho rámci potvrzujete spolupráci vzájemnými podpisy.

Často se stává, že si studenti pletou konzultace s výkladem. Konzultace mají být naplněny diskuzí, což znamená, že i na konzultaci byste měli přijít připraveni. Například se seznamem otázek, postřehů či návrhů jak postupovat. V případě konzultací vztahujících se k praktické části vaší práce je potřeba přinést si například ukázkou výzkumného nástroje nebo první získaná data – což může být respondentem vyplněný dotazník, přepis interview, ukázkou postupu kódování, pozorovací arch, ukázkou obsahové analýzy atd.

MUSÍTE UDĚLAT!

- ✓ dohodnout se na postupu spolupráce s vedoucím bakalářské práce
- ✓ připravovat se na konzultace
- ✓ připravit si strukturu práce podle toho o jaký typ práce jde
- ✓ dobře si zaznamenávat bibliografické údaje k informačním zdrojům, které použijete
- ✓ dobře si naplánovat časovou rezervu při finalizaci práce

Na začátku spolupráce máte vy i váš vedoucí práce určitá očekávání, každý z vás také využívá jistý styl práce, který se nemusí shodovat se stylem partnera.

Ve snaze sladit oba přístupy si musíte přesná pravidla spolupráce dohodnout. Jde například o:

- frekvenci konzultací,
- způsoby komunikace,
- doporučení ohledně výběru a dostupnosti literatury,
- předkládání částečných výstupů práce vedoucímu,
- zásahy vedoucího do textu práce apod.

Obecně se vychází z toho, že vedoucí práce radí při formulování výzkumného problému a způsobech jeho řešení, pomůže s výstavbou struktury práce, úpravou jazykového stylu, usměrňuje zpracování a vyhodnocení získaných zjištění. Pojmenování „vedoucí práce“ vypovídá i o tom, že jeho úlohou je vás vést, provázet, inspirovat a usměrňovat. V případě, že se stane, že jeho návrhům, komentářům či radám nerozumíte, pokuste se vyžádat si další doplňující informace a vysvětlení.

Kromě konzultací s vedoucím bakalářské práce máte právo i na konzultace s jakýmkoliv akademickým pracovníkem fakulty, samozřejmě v čase jeho konzultačních hodin. Některá specifická témata si mohou vyžádat i konzultace s odborníky z řad externistů, kteří nejsou přímo pracovníky fakulty, ovšem ty už si musíte organizovat individuálně, podle potřeby, vašich i jejich možností a zájmu.

Při kooperaci s vámi vychází vedoucí bakalářské práce i z toho, co jste se naučili během studia. Staví na vašich dovednostech a vědomostech získaných v rámci předmětů, které jste úspěšně absolvovali. Obzvláště se k tvorbě bakalářské práce vážou předměty: metodologie pedagogického výzkumu, bakalářský seminář, didaktika, souvislá pedagogická praxe, tvorba výzkumného projektu.

2.2 Charakter bakalářské práce

Bakalářská práce musí obsahovat i praktickou složku, v oboru UMŠ se tedy skládá z teoretické a praktické části. Čistě teoretickou práci není možné v tomto studijním programu předložit.

Studijní program, který jste si zvolili, je charakteristický tím, že jeho absolvent musí samozřejmě získat odborné poznatky z předškolní pedagogiky; tento program připravuje především pro výkon učitelského povolání v mateřské škole a ostatních předškolních zařízeních. Máte ambice stát se rovněž jeho absolventy, musíte tedy zvládat výchovně-vzdělávací činnost i řešení mnohých problémů, které vzniknou například v podmínkách mateřské školy. I proto je v studijním programu UMŠ možné, že praktická část bakalářské práce může mít empirický, tedy výzkumný charakter, a také charakter aplikační, více praxeologický. Podívejme se teď na to, co to konkrétně pro vás znamená.

Bakalářská práce teoreticko-výzkumného charakteru

Hovoříme rovněž o výzkumné práci. Pokud má vaše bakalářská práce splňovat tento charakter, musíte uskutečnit nějaké výzkumné bádání, sledování, zjišťování. V jejím rámci realizujete sběr empirických dat v terénu, proto tento typ práce nazýváme také teoreticko-empirická. Vyžaduje se dodržování pravidel, která by měla být standardně uplatněna v pedagogickém výzkumu.

Je vhodné, pokud na začátku práce předložíte vedoucímu výzkumný projekt a jeho teoretická východiska. Ten začínáte připravovat i během bakalářského semináře a s vedoucím potom jej stále dopracováváte. Pomoci vám může i předmět týkající se tvorby výzkumného projektu. V bakalářském semináři dokončíte přehled literatury k tématu, formulujete cíle práce a učíte se argumentovat a prezentovat svůj záměr. Tím se vyhnete tvrzení, že dané téma ještě nikdy nebylo zpracováno a neexistují k němu žádné informační zdroje apod. Opodstatněnost takového tvrzení je totiž jen málo pravděpodobná.

Vaše výzkumné práce mohou být vázány na:

- a) kvantitativně orientovaný výzkum
- b) kvalitativně orientovaný výzkum
- c) smíšený výzkum

Každá z těchto výzkumných orientací má svá specifika, jež se projeví v designu výzkumu. Je přirozené, že se tato volba odrazí ve struktuře bakalářské práce, zejména v její praktické části.

S ohledem na výše uvedené vám doporučujeme následující strukturu:

Kvantitativně orientovaný výzkum

Cíle výzkumu

Výzkumné problémy (otázky) a hypotézy

Výzkumný vzorek

Výzkumné metody, výzkumné nástroje

Zpracování získaných dat, statistické metody

Interpretace získaných dat

Diskuse a závěry výzkumu

Doporučení pro praxi

Kvalitativně orientovaný výzkum

Cíle výzkumu

Výzkumná strategie a postup

Zkoumané případy

Výzkumné metody

Vstup do terénu, navázání vztahů, časový rozvrh práce v terénu

Analýza údajů

Tvorba vlastní teorie, výsledky

Diskuze a závěry výzkumu

Bakalářská práce teoreticko-aplikačního charakteru

Jak již bylo uvedeno, můžete psát také práci, která je úzce svázána s edukační praxí mateřské školy v její didaktické rovině. Takovýto charakter práce rovněž vyžaduje zpracování teoretických východisek, zároveň však aplikační charakter znamená, že

se očekává uchopení problému z didaktické perspektivy. Jde o to, že můžete navrhnout nějaký aplikační výstup – postup, program, soubor her, diagnostický nástroj a podobně. Nutné je ověřit tento produkt v praxi, tedy v mateřské škole, případně jiném předškolním zařízení. Ověřování můžete realizovat i bez použití výzkumných nástrojů.

Struktura praktické části práce teoreticko-aplikačního charakteru má potom následující rámec:

Typ aplikace (např. vzdělávací nebo jiný projekt, nácvik, pracovní listy, sada her, aktivit apod.)

Zdůvodnění její potřeby

Cíle

Cílové kompetence (podrobně kognitivní, afektivní, sociální a/nebo psychomotorické)

Věk dětí

Vzdělávací obsah (stručně)

Časové parametry (trvání, frekvence)

Průběh projektu/nácviku, – podrobný popis

Pomůcky, materiál

Prostředí, místo (foto)

Asistence (učitelky, rodiče)

Subjekty projektu/nácviku,: děti (počet, věk, vlastnosti)

Evaluace projektu/nácviku, (způsob ověření dosažených cílů programu, kde, jak)

Určitě jste postřehli, že jednotnou linií, která spojuje oba přístupy ke koncepci bakalářské práce (výzkumný i aplikační), je postavení problému a formulování teoretických východisek za pomoci literatury. Specifikem přístupů v rámci obou typů práce je následně rozdílný způsob zpracování a řešení daného problému.

2.3 Etika citování

Dalším důležitým krokem při tvorbě práce je zpracování toho, co vám poskytují informační zdroje. Nejspíše narazíte u odborných textů na jejich náročnost a obtíže s jejich využitím při psaní. Není to zcela neobvyklý jev, platí však, že se k textu musíte vrátit několikrát a je vhodné používat i slovník cizích slov.

Vaše bakalářská práce bude vycházet jak z vašeho vlastního teoretického bádání a ověřování, tak z různých informačních zdrojů. V tomto procesu je nevyhnutelné, abyste všechny myšlenky, jejichž autorem nejste vy sami, řádně označili a určili jejich autorství.

Připomínáme, že etika citování postavena na dodržování autorských práv je samozřejmou součástí tohoto postupu. Plagiátorství by bylo nejen hrubým porušením pravidel, ale i projevem mimořádně neetického jednání, jakým byste podcenili své pedagogy, poškodili své jméno a zdevastovali svůj potenciál. Text, který doslovně citujete, musíte vepsat do uvozovek (alternativně bez uvozovek psané ale kurzívou) i s uvedením autora, roku vydání a strany, na níž se citát ve zdroji nachází (v závorce). Jindy se ovšem jen inspirujete, nepřebíráte doslovně myšlenku někoho jiného, nechcete ji tedy doslovně citovat, což nazýváme parafrázováním. Tehdy text, myšlenku nedáváte do uvozovek, uvedete jen jméno autora a rok vydání jeho díla, ze kterého citujete.

To, že budete citovat, je jasné, otevírá se tím ale druhý zásadní požadavek související s tímto postupem a to je odpověď na otázku: *Jak citovat, v jaké podobě uvádět použité informační zdroje v části věnované použité literatuře?*

Každá citace musí obsahovat data, která popisují využitý informační zdroj tak přesně, abychom ho byli schopni identifikovat a následně vyhledat. Této problematice se intenzivně věnují podrobné instrukce na stránkách knihovny UTB, jak citovat najdete i ve zmiňované Směrnici rektora č. 33/2019 především v Příloze 3.

Na stránkách knihovny je možné najít velmi podrobný návod, jak citovat informační zdroje podle normy ČSN ISO 690, která je doporučována pro citování na UTB ve Zlíně.

Faktem ale je, že citačních stylů je několik. Při krátkém nahlédnutí do časopisů, které byste měli při studiu i tvorbě bakalářské práce využívat, je možné zjistit, že tato periodika preferují normu APA, nikoliv ČSN ISO 690. APA (American Psychological Association, Sixth Edition) je tedy citační norma v současnosti využívaná ve většině renomovaných odborných pedagogických časopisů u nás (například *Orbis scholae*, *Pedagogika*, *Studia paedagogica*, *Pedagogická orientace*). Předpokládáme, že tyto časopisy čtete, proto vám není neznámý tento dizajn citování informačních zdrojů. Na webových stránkách těchto časopisů také můžete najít podrobné instrukce k jejímu používání, informace, jak citovat podle APA jsou na internetu běžně dostupné.

APA - V následující části vám ale i my nabízíme příklady nejčastěji využívaných informačních zdrojů.

- **Citace studie v časopisu**

Wiegerová, A., & Gavora, P. (2014). Proč se chci stát učitelkou v mateřské škole? Pohled kvalitativního výzkumu. *Pedagogická orientace*, 24(4), 510–534.

- **Citace kvalifikační práce**

Trávníčková, P. (2017). *Analýza didaktické činnosti učitele v kontextu využití dětských prekonceptů* (Diplomová práce). Dostupné z <https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/39410/tr%C3%A1vn%C3%AD%C4%8Dkov%C3%A1_2017_dp.pdf?sequence=1>

- **Citace monografie, odborné knihy (včetně sborníku)**

Majerčíková, J. (2012). *Rodina s předškolákem. Výskum rodín s deťmi predškolského veku*. Bratislava: Vydavateľstvo UK.

Majerčíková, J., Kasáčová, B., & Kočvarová, I. (2015). *Předškolní edukace a dítě*. Zlín: UTB ve Zlíně.

Navrátilová, H., & Petruš Puhrová, B. (2017, in press). *Máme hračku, tak co s ní? Od teorie k verifikaci v mateřské škole*. Zlín: UTB ve Zlíně.

Kolláriková, Z., & Pupala, B. (Eds.) (2001). *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál.

Wiegerová, A. et al. (2015). *Profesionalizace učitele mateřské školy z pohledu proměn kurikula*. Zlín: UTB ve Zlíně.

▪ **Citace příspěvku v monografické publikaci (včetně sborníku)**

Kolář, J., Nehyba, J., & Lazarová, B. (2011). Osobnostně sociální rozvoj – o významu pojmu optikou pedagogického diskursu. In T. Janík, P. Knecht, & S. Šebesťová, *Konference České asociace pedagogického výzkumu* (s. 349–355). Brno: Masarykova univerzita.

Miková, M., & Janík, T. (2007). Pořizování videozáznamu jako metoda sběru dat. In R. Švaříček & K. Šedřová, et al., *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách* (s. 192–201). Praha: Portál.

Citační norma APA má požadavky i na to, jak uvádět odkaz na citovaný zdroj v textu:

- Přímo v textu musí být uvedeno v kulatých závorkách jméno a rok vydání citovaného zdroje, například: (Lukášová, 2015).
- V případě, že má informační zdroj dva a více autorů, jsou jejich jména spojena znakem & (Lukášová, Svatoš, & Majerčíková, 2014).
- V případě, že odkazujete na vícero zdrojů, v závorce je uvádějte v abecedním pořadí, odděleny musí být středníkem, například: (Doležalová, 2017; Vašíková, 2017).
- Při doslovném citování se vyžaduje lokace ze stran, pak to má obdobnou podobu, například: (Pavelková, 2017, s. 56).
- Může se stát, že jméno autora umístíte přímo v textu, pak je doplněno pouze rokem v kulatých závorkách: Gavora (2010), popřípadě s lokací ke straně v dokumentu, například: Gavora (2010, s. 16).

2.4 Poslední tahy štětcem aneb úpravy na závěr

Σ

1. Ve finální fázi tvorby práce zaměřte pozornost na tyto aspekty:

- V dobré závěrečné práci se odráží i naplnění základních kritérií pro potřebnou úroveň jazykové stránky závěrečné práce.

- Bakalářská práce musí být psána odborným jazykovým stylem postaveným na srozumitelnosti a jednoznačnosti obsahovaných tvrzení.
- Stejně tak je dobré pamatovat v textu na logickou návaznost jednotlivých částí.
- Kapitoly a podkapitoly musí být provázané a proporčně vyvážené z hlediska rozsahu. Nemůže se potom stát, že jedna kapitola zabírá pouze polovinu strany, zatímco další je na pěti stranách.
- Kontinuitu v textu bakalářské práce je dále potřeba dodržet i v posloupnosti kapitol a podkapitol a v přechodu z teoretické na praktickou část práce. Požadavkem je také jednotný styl, kdy teoretická a praktická část spolu korespondují.

Σ

2. Pokud už práci dopisujete, nechejte si před odevzdáním alespoň týden časové rezervy. Bude pro vás užitečná a jistě ji oceníte. Po dokončení práce si budete muset ještě zkontrolovat:

- gramatické chyby, tedy provést jazykovou korekturu,
- literaturu (zda všechny informační zdroje, s nimiž pracujete v textu, máte uvedené i v seznamu použité literatury),
- přílohy,
- a uskutečnit poslední grafické úpravy.

Až po kontrole těchto bodů vám doporučujeme předložit práci ve finální podobě vedoucímu. Ten obvykle vede kromě vaší práce ještě několik dalších, a tak je velmi pravděpodobné, že bude potřebovat dostatek času na její přečtení. Po zapracování jeho připomínek můžete práci vytisknout a nechat svázat, a to v počtu dvou výtisků. Jednu vytištěnou verzi dáte svázat do tvrdých desek, u druhé postačí kroužková vazba.

Zpravidla nejpozději do konce dubna v daném akademickém roce (v letním semestru 3. ročníku) musíte bakalářskou práci odevzdat v tištěné i elektronické podobě a taktéž je nutné ji nahrát do systému IS/STAG. Informace o tom, jak v tomto

smyslu postupovat, najdete opět i ve zmiňované Směrnici rektora č. 33/2019 a v jejích přílohách. Platí, že plný text práce, který odevzdáváte v elektronické podobě, musí být ve formátu PDF/A (archivní PDF soubor). Pro převod do tohoto formátu může student využít počítače v Knihovně UTB (dále jen „K UTB“). Návody a další informace k odevzdávání prací jsou k dispozici na stránkách: <http://www.utb.cz/knihovna/o-knihovne/faq>

Odevzdání práce se tedy realizuje i nahráním souboru s plným textem ve formátu PDF/A do IS/STAG, kde je automaticky kontrolován správný formát souboru. Přílohy práce jsou odevzdány nahráním druhého souboru ve formátu zip do IS/STAG (přílohy práce student zkomprimujete do 1 zip souboru). Pokud velikost příloh přesahuje 1 GB, budou nahrány pomocí služby filesender.cesnet.cz, a to na adresu prilohy@utb.cz.

Přesné datum odevzdání je vždy konkretizováno v dokumentu Harmonogram akademického roku, který je dostupný na webu FHS UTB. Na sekretariát ÚŠP tedy dodáte zmiňované dva vytištěné exempláře a jeden exemplář na CD nosiči s textem nahraným ve formátu PDF a Word. Po úspěšné obhajobě bakalářské práce Vám budou oba výtisky bakalářské práce vráceny, CD nosič s prací si založí ÚŠP do svého archivu.

3 OBHAJOBA PRÁCE A JAK SE NA NI PŘIPRAVIT

Ve třetí kapitole se dozvíte, jak probíhá obhajoba bakalářské práce během státní závěrečné zkoušky. Zjistíte rovněž, na co se v průběhu obhajoby soustředit a jakou strukturu má mít vaše Power pointová prezentace na obhajobě.

3.1 Na co se soustředit před obhajobou

Jakmile jste práci napsali a odevzdali, můžete si poprvé vydechnout. Odpočívát však nebudou vedoucí prací ani oponenti, kteří zpracovávají posudek jakožto důležitou součást státní závěrečné zkoušky. V posudcích najdete hodnocení, nemusí to však vždy znamenat, že se s ním ztotožní komise státní závěrečné zkoušky. Záležet bude i na vaší přípravě na obhajobu, proto si posudky pozorně prostudujte. Měli byste se připravit na každou otázku, kterou vám posuzovatelé napíší, reflektovat byste měli i všechny v posudcích vznesené připomínky či komentáře. Posudky budete mít k dispozici nejpozději týden před termínem státní závěrečné zkoušky, vyčleňte si proto v čase příprav na státní zkoušky i čas na přípravu pro samotnou obhajobu.

Pro úspěšné završení vašeho snažení je tedy potřeba bakalářskou práci nejen napsat, ale i obhájit. Obhajoba spočívá v prezentaci práce a v následné diskuzi. Prezentaci si připravte nejlépe v Power pointu. Neměla by trvat déle než 7 minut. Dodržení času pro prezentaci bývá často problém mnoha prezentujících, nejen studentů, je proto dobré v jejím rámci postupovat za pomoci následujícího schématu:

MUSÍTE UDĚLAT!

- ✓ připravit si dobrou Power pointovou prezentaci bakalářské práce
- ✓ naučit se, co budete k prezentaci hovořit, jak budete předkládané komentovat
- ✓ připravit si odpovědi na otázky předložené v posudcích bakalářské práce
- ✓ odpočinout si před náročným státnicovým dnem

„co jsem řešil/a, zkoumal/a → co bylo mým cílem → o co jsem se při tom opíral/a
→ jak, jakými metodami jsem to uskutečnil/a → k jakým závěrům jsem dospěl/a“.

Dále uvádíme doporučenou strukturu samotné prezentace bakalářské práce na státní zkoušce:

Výzkumný typ bakalářské práce

- Název bakalářské práce, příjmení studenta, studentky a vedoucího práce
- Cíl teoretické části (popsat, shrnout, kategorizovat teorie, poznatky apod.)
- Cíl výzkumu (popsat, změřit, porovnat, zjistit apod.)
- Hlavní výzkumná otázka, dílčí výzkumné otázky
- Typ metodologie (kvantitativní, kvalitativní nebo smíšená)
- Výzkumná metoda (dotazník, pozorování, narativní interview, obsahová analýza atd.)
- Výsledky (nejrozsáhlejší část)
- Diskuze (včetně využití výsledků v praxi)

Aplikační typ bakalářské práce

- Název bakalářské práce, příjmení studenta, studentky a vedoucího práce
- Cíle teoretické části (popsat, shrnout, kategorizovat teorie, poznatky apod.)
- Cíl aplikace (projektu/nácviku, - 1. navrhnout, 2. realizovat, 3. evaluovat)
- Subjekty aplikace (děti, učitelky, rodiče - počet, věk, vlastnosti)
- Instituce, příp. lokalita, prostředí (příp. fotografie)
- Obsah
- Průběh – stručně
- Výsledky - evaluace (příp. fotografie)

Připomínáme, že jak je z této struktury zřejmé, v rámci obhajoby není možné, abyste svou prezentaci vážali na obeznamování komise se všemi kapitolami práce, teda popsáním toho, co jste psali ve všech kapitolách bakalářské práce. Další naše rada zní, připojte k prezentaci práce na jednom, dvou snímcích i otázky, které jste dostali v rámci posudků. Bude to užitečné a praktické pro všechny přítomné na obhajobě, může to být pomůcka i pro vás a vaše odpovědi.

Rada na závěr. Na obhajobu je třeba se připravit stejně jako na samotnou závěrečnou zkoušku. Slušné oblečení, přiměřené využívání například i neverbálních komunikačních prostředků, náležitý jazykový projev a snaha pracovat s nepřiměřenými emocemi jistě přispějí ke zdárnému průběhu i výsledku obhajoby. Obhajobu a zkoušku z jednotlivých předmětů absolvujete v jeden den.

3.2 Den “D”

Čeká vás náročný den. Dobře se před ním vyspěte. Za jednu noc nedoženete to, co jste předtím nezvládli. Spánek vám pomůže dostat se do relativní pohody, i když budete určitě pod tlakem a ve stresu, odpočínutá mysl bude aktivnější a pro vás prospěšnější.

V rámci obhajoby tedy musíte před komisí zdůvodnit a obhájit svůj postup, následně prezentovat získané výsledky. Očekává se, že vaše vystoupení bude stručné a jasné, zároveň dynamické a výstižné. Není to jednoduché a všichni přítomní si uvědomují náročnost vaší situace, zkušenost však ukazuje, že je možné se na tento úkol dobře připravit.

Po představení vaší práce následuje zveřejnění posudků, protože členové komise a další přítomní jejich obsah neznají. Teprve po přečtení posudků reagujete na připomínky a komentáře svých posuzovatelů. Poté začíná diskuze k samotné práci, do které se mohou volně zapojit všichni zúčastnění. Tato fáze obhajoby práce je taktéž významná, ukazuje totiž, do jaké hloubky jste problematiku zvládli, jak jí rozumíte, jak dokážete argumentovat. Obhajoba je veřejná, o jejím výsledku však rozhodne komise hlasováním až v rámci neveřejného zasedání po vašem vystoupení. V případě, že se vám nepodaří bakalářskou práci obhájit, máte ještě jeden pokus.

Jeho termín bude buď až za rok nebo ještě v září daného roku, v čase dalších státních zkoušek. Záleží na tom, jaké úpravy pro další zpracování práce komise navrhne. Může se jednat buď o úpravu stávajícího tématu, nebo nastane situace, kdy komise doporučí zpracování zcela nového či výrazně modifikovaného tématu práce. Pokud práci neobhájíte, můžete pokračovat ve státní závěrečné zkoušce, v ústní zkoušce z jednotlivých okruhů.

Na ÚSP je už několik let tradicí, že si studenti ještě před státní zkouškou vyzkoušejí prezentaci a argumentaci o své práci. Děje se tak prostřednictvím účasti na Studentské konferenci, která se koná přibližně v polovině března, kdy byste už měli mít bakalářskou práci téměř ve finální podobě, tedy těsně před odevzdáním bakalářské práce. Studenti na ní prezentují a obhajují své práce před komisí, a mohou tak získat cenný pohled pro poslední úpravy práce.

• V Příloze 2 této metodické příručky najdete i formulář posudku vedoucího a oponenta bakalářské práce. Je tam vložený proto, abyste věděli, co všechno hodnotí odborník, který na vaši práci píše posudek. Může vám to pomoci při závěrečné korektuře a kontrole celé práce, rovněž to rámcuje vaší představu o obhajobě.

ZÁVĚR

Příručka pro tvorbu bakalářské práce je materiálem určeným především studentům, kteří se dostali do druhé poloviny studia a připravují se na tvorbu své bakalářské práce. Má být tedy vodítkem využitelným v rámci tvorby, finalizace a obhajoby bakalářské práce v studijním programu Učitelství pro mateřské školy. Podle tohoto scénáře je i strukturován do tří hlavních kapitol objasňujících klíčové etapy tvorby práce.

Věříme, že tato příručka naplní svůj cíl, bude vás provázet při tvorbě bakalářské práce a ta nakonec svou kvalitou významně přispěje k úspěšnému dokončení vašeho studia.

Kvalita bakalářské práce je i pro každého vysokoškolského pedagoga důležitým ukazatelem při celkovém hodnocení posluchače, budoucího absolventa. Časově dobře naplánovaný postup při její tvorbě a jeho zodpovědné naplňování se značně podílí na zdařilém završení celého studia. Všichni akademičtí pracovníci, kteří se s Vámi během studia setkali, vám budou držet palce. Vždyť vaše úspěchy jsou také jejich úspěchy.

Přejeme vám proto mnoho síly při zpracovávání témat a úspěšné překonávání problémů spojených se psaním bakalářské práce. Věříme, že po její obhajobě budete i vy mít pocit, že jste se posunuli dále a něco nové dokázali.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Na tomto místě předkládáme několik titulů k prohloubení informací, které vám mohou pomoci při tvorbě bakalářské práce:

Gavora, P. (2010). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2010.

Gavora, P. (2006). *Sprievodca metodológiou kvalitatívneho výskumu*. Bratislava: Regent.

Gavora, P. et al. (2010). *Elektronická učebnica pedagogického výskumu*. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského. Dostupné z: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>

Hendl, J. (2012). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál.

Chráska, M. (2007). *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada.

Meško, D., Katuščák, D., & Findra, J. (2006). *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin: Osveta.

Spousta, V. (2009). *Vademékum autora odborné a vědecké práce humanitního a sociálního zaměření*. Brno: CERM.

Šanderová, J. (2006). *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: SLON.

Švaříček, R., & Šedřová, K. et al. (2007). *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1. Příklady vyplněných podkladů pro zadání v IS/STAG

Příloha 2. Formuláře posudků bakalářských prací

Příloha 3. Harmonogram zpracování závěrečné práce

PŘÍLOHA 1. PŘÍKLADY VYPLNĚNÝCH PODKLADŮ PRO ZADÁNÍ

Portál UTB - Témata VŠKP x +

stag.utb.cz/portal/studium/moje-vyuka/podklady-vskp.html?pc_phs=999284175&pc_mode=view&pc_winc

Aplikace Gmail YouTube Mapy Přeložit Zprávy out - Hledat Google... Portál UTB

Hromadný e-mail
Semestrální práce
E-learningové kurzy
Přehled školitele
Program předmětu
Požadavky na rozvrh
Garant oboru
Témata VŠKP
Hodnocení VŠKP
Praxe
Kvalita výuky
Vyjádření k anketě
B dotazníky
Učitelé předmětu
Výjezdy
Automatické zprávy

Téma práce **Studenti**

[Předchozí](#) [Další](#)

Zařazení kvalifikační práce

Typ tématu*	Zadané studentem
Pracoviště*	USP - Ústav školní pedagogiky
Ak. rok zadání*	2019/2020
Ak. rok obhajoby*	2019/2020
Typ práce*	bakalářská (Bc.)
Vedoucí práce*	Jana Majerčíková

Omezení registrace studentů

Počet možných zájemců	1
Počet možných zadání	1
Registrace od	26.11.2019 07:51
Registrace do	26.12.2019 07:51

Základní údaje

Název tématu*	Představy rodičů o pracovních činnostech učitele mateřské školy
Název tématu anglicky	Parents' ideas about work activities of kindergarten teachers
Zásady pro vypracování*	Zpracování rešerše a studium odborné literatury o problematice učitelského povolání v mateřské škole. Vymezení teoretických východisek zaměřených na pracovní činnosti učitele mateřské školy s ohledem na názory rodičů. Příprava metodiky empirické části, stanovení výzkumného cíle a výzkumných otázek. Realizace kvantitativně orientovaného výzkumu prostřednictvím dotazníku pro rodiče. Zpracování, vyhodnocení a interpretace získaných dat. Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a formulace závěrů výzkumu.
Literatura*	Bang, Y. S. (2018). Parents' perspectives on how their behaviors impede parent - teacher collaboration. <i>Social Behavior and Personality</i>, 46(11), 1787-1799. Dostupné z http://dx.doi.org/10.2224/sbp.7270 Burkovičová, R. (2013). <i>Obtížnost profesních činností v učitelství pro mateřské školy</i>. Ostrava: Ostravská univerzita. Helus, Z., Bravená, N., & Franclová, M. (2012). <i>Perspektivy učitelství</i>. Praha: Univerzita Karlova. Lazarová, B. et al. (2006). <i>Cesty dalšího vzdělávání učitelů</i>. Brno: Paido. Syslová, Z. (2013). <i>Profesní kompetence učitele mateřské školy</i>. Praha: Grada. Šmelová, E. (2005). Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti. <i>Pedagogická orientace</i>, 15(1), 52-57. Vašutová, J. (2007). <i>Být učitelem: Co by měl učitel vědět o své profesi</i>. Praha: Univerzita Karlova.

Portál UTB - Témata VŠKP x +

← → ↻ stag.utb.cz/portal/studium/moje-vyuka/podklady-vs-kp.html?pc_phs=999284175&pc_mode=view&pc_windowid=7

Aplikace Gmail YouTube Mapy Přeložit Zprávy out - Hledat Googl... Portál UTB

Podklady na rozvíření	Zařazení kvalifikační práce
Garant oboru	Typ tématu* Zadané studentem
Témata VŠKP	Pracoviště* USP - Ústav školní pedagogiky
Hodnocení VŠKP	Ak. rok zadání* 2019/2020
Praxe	Ak. rok obhajoby* 2019/2020
Kvalita výuky	Typ práce* bakalářská (Bc.)
Vyřádění k anketě	Vedoucí práce* Roman Božík
B dotazníky	Omezení registrace studentů
Učitelé předmětu	Počet možných zájemců 1
Výjezdy	Počet možných zadání 1
Automatické zprávy	Registrace od 19.11.2019 22:41
	Registrace do 19.12.2019 22:41
	Základní údaje
	Název tématu* Využití folkloru v pohybových aktivitách u dětí předškolního věku
	Název tématu anglicky Use of folklore in physical activities of preschool children
	Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se folkloru a jeho využití v pohybových aktivitách dítěte předškolního věku.
	Vymezení teoretických východisek zaměřených na možnosti uplatnění různých prvků folkloru v mateřské škole.
	Zásady pro vypracování*
	Zpracování sady pohybových her s využitím prvků folkloru z oblasti Valašska.
	Realizace a ověření sady pohybových aktivit ve vybrané mateřské škole.
	Evaluace projektu a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.
	Literatura*
	Bartoš, F. (2005). <i>Naše děti: jejich život v rodině, mezi sebou a v obci, jejich poesii, zábavy, hry i práce společně</i> . Zlín: Krajská knihovna Františka Bartoše.
	Dvořáková, H. (2006). <i>Pohybové činnosti pro předškolní vzdělávání</i> . Praha: Raabe.
	Jančář, J. (2000). <i>Lidová kultura na Moravě</i> . Strážnice: Ústav lidové kultury.
	Kotátková, S. (2005). <i>Hry v mateřské škole v teorii a praxi</i> . Praha: Grada.
	Urbanová, S. (2014). <i>Valašsko: historie a kultura</i> . Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě (Centrum pro hospodářské a sociální dějiny a Ústav pro regionální studia).
	Volchynskiy, A., Smal, Y., Malimon, O. & Kovalchuk, A. (2017). Introduction of Folk Physical Culture Traditions in the Educational Process of Senior Preschool Children. <i>Physical Education, Sports and Health Culture in Modern Society</i> , 57-60.

PŘÍLOHA 2. FORMULÁŘE POSUDKŮ BAKALÁŘSKÝCH PRACÍ

POSUDEK VEDOUcíHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE						
Jméno a příjmení studenta/Autor						
Název práce						
Jméno a příjmení vedoucího práce						
Studijní obor						
Forma studia						
Kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení dle stupnice ECTS					
Formální stránka práce						
Přehlednost a členění práce	A	B	C	D	E	F
Úroveň jazykového zpracování (odborná, gramatická i stylistická úroveň textu)	A	B	C	D	E	F
Dodržení formálních náležitostí (rozsah práce, dodržení citační normy, estetická úprava, kvalita abstraktu, práce s grafickým, tabulkovým či jiným materiálem)	A	B	C	D	E	F
Teoretická část práce						
Formulace cílů práce	A	B	C	D	E	F
Analýza a syntéza problému	A	B	C	D	E	F
Práce s odbornou literaturou (rozsah a aktuálnost použité literatury, hloubka zpracování použité literatury)	A	B	C	D	E	F
Praktická část práce						
Bakalářská práce teoreticko-výzkumného charakteru						
Věcná správnost výzkumných cílů	A	B	C	D	E	F
Adekvátnost výzkumných metod vzhledem k výzkumným otázkám (druh výzkumu, výzkumné strategie, výzkumný soubor, použité metody a techniky zpracování)	A	B	C	D	E	F
Bohatost získaných dat, adekvátnost zpracování dat, analýza dat a interpretace dat	A	B	C	D	E	F
Splnění výzkumných cílů a formulace závěrů práce	A	B	C	D	E	F
Bakalářská práce teoreticko-aplikačního charakteru						
Originalita cílů aplikačního výstupu (náročnost, srozumitelnost, aktuálnost)	A	B	C	D	E	F
Didaktická správnost rozpracování cílových kompetencí aplikačního výstupu, hloubka rozpracování obsahu aplikačního výstupu, didaktická přiměřenost realizace aplikačního výstupu	A	B	C	D	E	F
Přiměřenost a rozsah evalvací průběhu a výsledků aplikačního výstupu	A	B	C	D	E	F
Celková kvalita a přínos práce						
Kvalita, náročnost a originalita řešení zvoleného tématu	A	B	C	D	E	F
Odborný přínos práce a možnost jejího praktického využití	A	B	C	D	E	F
Spolupráce s vedoucím práce	A	B	C	D	E	F
Odůvodnění hodnocení práce:						

Otázky k obhajobě: 1. 2.						
Celkové hodnocení*	A	B	C	D	E	F
Datum:	Podpis:					

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE						
Jméno a příjmení studenta/Autor						
Název práce						
Jméno a příjmení oponenta práce						
Studijní obor						
Forma studia						
Kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení dle stupnice ECTS					
Formální stránka práce						
Přehlednost a členění práce	A	B	C	D	E	F
Úroveň jazykového zpracování (odborná, gramatická i stylistická úroveň textu)	A	B	C	D	E	F
Dodržení formálních náležitostí (rozsah práce, dodržení citační normy, estetická úprava, kvalita abstraktu, práce s grafickým, tabulkovým či jiným materiálem)	A	B	C	D	E	F
Teoretická část práce						
Formulace cílů práce	A	B	C	D	E	F
Analýza a syntéza problému	A	B	C	D	E	F
Práce s odbornou literaturou (rozsah a aktuálnost použité literatury, hloubka zpracování použité literatury)	A	B	C	D	E	F
Praktická část práce						
Bakalářská práce teoreticko-výzkumného charakteru						
Věcná správnost výzkumných cílů	A	B	C	D	E	F
Adekvátnost výzkumných metod vzhledem k výzkumným otázkám (druh výzkumu, výzkumné strategie, výzkumný soubor, použité metody a techniky zpracování)	A	B	C	D	E	F
Bohatost získaných dat, adekvátnost zpracování dat, analýza dat a interpretace dat	A	B	C	D	E	F
Splnění výzkumných cílů a formulace závěrů práce	A	B	C	D	E	F
Bakalářská práce teoreticko-aplikačního charakteru						
Originalita cílů aplikačního výstupu (náročnost, srozumitelnost, aktuálnost)	A	B	C	D	E	F
Didaktická správnost rozpracování cílových kompetencí aplikačního výstupu, hloubka rozpracování obsahu aplikačního výstupu, didaktická přiměřenost realizace aplikačního výstupu	A	B	C	D	E	F
Přiměřenost a rozsah evalvace průběhu a výsledků aplikačního výstupu	A	B	C	D	E	F

* Výsledná známka není aritmetickým průměrem jednotlivých kritérií hodnocení práce.

Celková kvalita a přínos práce						
Kvalita, náročnost a originalita řešení zvoleného tématu	A	B	C	D	E	F
Odborný přínos práce a možnost jejího praktického využití	A	B	C	D	E	F
Odůvodnění hodnocení práce:						
Otázky k obhajobě:						
1.						
2.						
Celkové hodnocení*	A	B	C	D	E	F
Datum:	Podpis:					

* Výsledná známka není aritmetickým průměrem jednotlivých kritérií hodnocení práce.

Příloha 3. Harmonogram zpracování závěrečné práce

Harmonogram zpracování závěrečné práce

Jméno studenta:

Vedoucí práce:

Rok zadání:

Předpokládaný rok obhajoby:

Název práce:

PŘEDPOSLEDNÍ ROČNÍK STUDIA		
ÚNOR	Výběr tématu	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
BŘEZEN	Úprava tématu na základě konzultací s vedoucím práce Zpracování rešerše literatury ve vztahu ke zvolenému tématu	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
DUBEN	Sestavení logické struktury teoretické části práce Příprava teoretické části práce Příprava <i>Podkladu pro zadání závěrečné práce</i>	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
KVĚTEN	Příprava teoretické části práce Průběžná příprava výzkumného šetření/aplikace	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
ČERVEN	Příprava teoretické části práce Upřesnění a příprava výzkumného šetření/aplikace	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>

ABSOLVENTSKÝ ROČNÍK STUDIA		
ZÁŘÍ	Dokončení teoretické části práce Zahájení výzkumného šetření/aplikace v terénu	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
ŘÍJEN	Realizace výzkumného šetření/aplikace Průběžné zpracovávání výsledků	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
LISTOPAD	Realizace výzkumného šetření/aplikace Průběžné zpracovávání výsledků	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
PROSINEC	Dokončení výzkumného šetření/aplikace Zpracování výsledků	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
LEDEN	Sestavení závěrů práce a doporučení pro praxi. Odevzdání rukopisu vedoucímu práce	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
ÚNOR	Zpracování připomínek a doporučení vedoucího práce. Finalizace práce (kontrola jazykové stránky, formální úpravy atd.)	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
BŘEZEN	Finalizace práce (kontrola jazykové stránky, formální úpravy atd.)	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>
DUBEN	Odevzdání závěrečné práce	<i>datum a podpis studenta</i>
	Poznámky:	<i>datum a podpis vedoucího</i>

ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY: